

Bevezetés a számításelméletbe 1.

13. gyakorlat, 2012. május 2. 8²⁰, IB 138

Összeállította: Fleiner Tamás (fleiner@cs.bme.hu, www.cs.bme.hu/~fleiner/bszgyak)

Tudnivalók

Def: $G = (V, E)$ egyszerű gráf, ha (1) $V \neq \emptyset$ és (2) $E \subseteq \binom{V}{2} := \{\{u, v\} : u, v \in V, u \neq v\}$. G gráf esetén $V(G)$ jelöli G csúcsainak (pontjainak), $E(G)$ pedig G éleinek halmazát, azaz $G = (V(G), E(G))$. A G egyszerű gráf véges, ha V és E egyaránt véges halmazok.

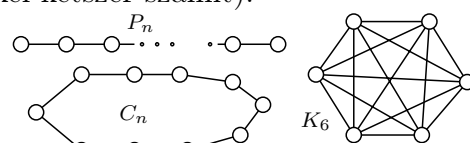
Def: A G gráf egy *diagramja* a G egy olyan lerajzolása, amiben a csúcsoknak (síkbeli) pontok felelnek meg, éleknek pedig a két végpontot összekötő önmagukat nem metsző görbék. A G gráf *szomszédossági mátrixa* egy olyan táblázat, aminek sorai és oszlopai a G csúcsainak felelnek meg, és adott sor és oszlop metszéspontjában a megfelelő csúcsok között futó élek száma áll. A G gráf éllistas megadása azt jelenti, hogy minden csúcshoz tartozik egy éllista, amiben az adott csúcsból induló élek másik végpontjai vannak felsorolva.

Def: Az $e = \{u, v\}$ élt röviden $e = uv$ -vel jelöljük; u és v az e él *végpontjai*. u és v *szomszédos*, ha $uv \in E$. Az e és f élek *párhuzamosak*, ha végpontjaik azonosak. *Hurokél* az olyan él, aminek végpontjai azonosak.

Def: A $G = (V, E)$ pár gráf, ha $V \neq \emptyset$, E élhalmaz V -n, és párhuzamos és hurokél is megengedett.

Def: A G gráf v csúcsának $d(v)$ fokja a v végpontú élek száma (hurokél kétszer számít):

$d(v) := |\{e \in E : v \text{ végpontja } e\text{-nek}\}| + |\{e \in E : e \text{ hurokél és } v\text{-n}\}|$

Áll.: Ha G véges gráf, akkor fokszámainak összege $2|E(G)|$.

Def: K_n az n -pontú teljes gráf: tetsz. két pontja szomszédos.

Def: P_n az n -pontú út, C_n az n -pontú kör (ld. az ábrán)

Def: A G egyszerű gráf *komplementere* a $\bar{G} := (V(G), \binom{V(G)}{2} \setminus E(G))$ gráf. (Két pont pontosan akkor szomszédos $\bar{G}$ -ben, ha G -ben nem szomszédosak.)

Gyakorlatok

1. Hányféleképpen juthatunk el New Yorkban a 14. utca és a 10. avenue sarkáról a 23. utca és az 5. avenue kereszteződésébe, ha mindig közterületen kell a cél felé haladnunk?
2. Ha n focicsapat körmérkőzéses bajnokságot játszik, akkor hány mérkőzésre van szükség? Kieséses rendszerben mennyi a szükséges mérkőzések száma? (*)
3. Kovács úr és neje négy másik házaspárt lát vendégül. Megérkezéskor a közeli barátok kezét fogják (a nők is). Természetesen senki sem fog kezét a házastársával. Az este egy későbbi pillanatában Kovács úr megkérdezi a jelenlévőket, hogy hányszor fogtak kezét, s erre csupa különböző választ kap. Hány emberrel fogott kezét Kovácsné? (*)
4. Az előre megszámozott (címkézett) n darab pont közé hányféleképp húzhatunk be éleket úgy, hogy egyszerű gráfhoz jussunk? (ZH '00)
5. Határozzuk meg az összes olyan véges, egyszerű G gráfot, aminek nincs két azonos fokú csúcsa.
6. Mutassuk meg, hogy ha G véges gráf, akkor páratlan fokú pontjainak száma páros. Ha G nem véges, akkor ez nem igaz.
7. Rajzoljuk le azt a gráfot, aminek pontjai a 4 hosszú nullákból és egyesekből álló sorozatok és két csúcs akkor van éllel összekötve, ha egyik a másiktól egy „forgatással” megkapható, azaz ha az egyik a (b_1, b_2, b_3, b_4) akkor a másik a (b_2, b_3, b_4, b_1) sorozathoz tartozó pont. (ZH '00)
8. Mutassuk meg, hogy ha egy G gráfnak 11 csúcsa és 45 éle van, akkor G -nek van olyan csúcsa, ami legalább 9-edfokú.
9. Hány olyan, páronként nem izomorf, 6 pontú, összefüggő, egyszerű gráf létezik, amiben két másodfokú és négy harmadfokú pont van? (ZH '00)
10. Igazoljuk, hogy ha G egyszerű gráf, akkor élei irányíthatók úgy, hogy ne jöjjön létre irányított kör.
11. Bizonyítsuk be, hogy ha a T_1 és T_2 véges fák ponthalmaza azonos és e_1 T_1 éle, akkor létezik T_2 -nek egy e_2 éle, hogy $T_1 - e_1 + e_2$ és $T_2 - e_2 + e_1$ is fa.
12. Hogy néz ki az a lehető legkevesebb csúcsot tartalmazó egyszerű gráf, amiben a legrövidebb kör hossza pontosan 4 és minden pont harmadfokú? (ZH '98)
13. Mutassunk a komplementerével izomorf, 5- ill. 6-pontú gráfot!
14. Egy fának 8 csúcsa van, fokszámai pedig kétfélék. Mi lehet ez a két szám? (V '99)
15. Hány pontja van annak a T fának, amire $|E(\bar{T})| = 15 \cdot |E(T)|$ teljesül? (V '00)